

Til Udenrigsministeriets programkomité
Cc: Udenrigsministeriets kontor for europæisk naboskab (EUNABO)

Blekinge Boulevard 2
2630 Taastrup, Danmark
Tlf.: +45 3675 1777
dh@handicap.dk
www.handicap.dk

13. december 2024 / lag_dh
Sag 21-2023-00388
Dok. 661943

DH Høringssvar: Ukraine Strategisk Ramme 2025-28

Danske Handicaporganisationer ønsker hermed at afgive høringssvar til den strategiske ramme for Danmarks partnerskab med Ukraine juli 2025 – juni 2028. DH finder det positivt, at der i udkastet er generel opmærksomhed på inklusion af mennesker med handicap. DH opfordrer bl.a. til at styrke fokus på at sikre tilgængelighed i genopbygningsprocessen, at sikre inklusion af mennesker med handicap i den menneskerettighedsbaserede tilgang og at styrke dataindsamling.

DH finder det positivt, at der i udkastet til det strategiske rammeværk er generel opmærksomhed på inklusion af mennesker med handicap. Det ses bl.a. ved, at personer med handicap medtages i opstilling af sårbare grupper, som der skal være fokus på. Det er samtidig positivt, at dokumentet anerkender den vigtige rolle, der spilles af organisationer af mennesker med handicap, herunder at de bør inddrages i genopbygningsindsatsen.

DH foreslår, at der inkluderes en datareference i kontekstafsnittet, der kan bidrage til forståelse for nødvendigheden af styrket mainstreaming af inklusion af mennesker med handicap i indsatsen (foreslået tilføjelse i fed skrift): Side 6 nederste afsnit 'Humanitarian situation'... Meanwhile, civilians continue to pay the highest price for Russia's war of aggression with more than 12,162 civilians in Ukraine killed and over 26,000 injured (October 2024). **More than 300,000 persons (veterans and civilians) have acquired a disability since the start of the full-scale invasion** [Kilde: *Ukraine Ministerium for Social Policy, September 2023*].

DH støtter landeprogrammets fokus på mental sundhed og psykosocial støtte, som er begrundet i store behov. Også rehabiliteringsindsatsen for mennesker, der er skadet af krigen, nævnes, men mindre konkret. En stor udfordring i Ukraine er den utilstrækkelige støtte til mennesker, der har pådraget sig et handicap, og som i mange tilfælde efter endt medicinsk behandling efterlades uden rehabiliteringsindsats, hjælpemidler eller støtte i eget hjem. DH opfordrer til, at landeprogrammet understøtter de reformer på området, som Ukraine har igangsat og forpligtet sig til under EU-tiltrædelsesproces mht. at udbygge støtte og ydelser lokalt, således at mennesker med handicap sikres et værdigt liv, autonomi og inklusion i samfundet.

DH noterer, at der flere steder i dokumentet er blik for at sikre, at genopbygningen sker, så der opnås forbedret tilgængelighed. Det fokus kan styrkes i den generelle omtale af de strategiske mål: Side 5 midt og side 16: "The three strategic goals are to support: • Building resilience; addressing urgent basic social needs, including **inclusive** early reconstruction and humanitarian assistance.". Også i selve landeprogrammet bør det ekspliciteres, at genopbygningen skal ske med et tilgængelighedsfokus, side 39 midt: "Based on the above, activities will be identified within the following areas, **and carried out in line with national accessibility standards:** • Restoration of schools/classrooms, kindergartens, bomb shelters and health facilities – and electricity, heat and water supply to the same facilities, to the extent possible based on renewable or energy-efficient solutions....."

Ukrainske handicaporganisationer har peget på problemer med tilgængeligheden af oplysninger om humanitær assistance. DH foreslår derfor, at der på side 38 nederst inkluderes reference hertil: "Public information in Mykolaiv about humanitarian assistance/development assistance for enhanced **accessibility**, accountability and visibility will be continued".

DH foreslår at styrke sprogbrug om inklusion under beskrivelsen af den menneskerettighedsbaserede tilgang side 35 midt: "Human rights-based approach: All initiatives must be implemented using a human rights-based approach with focus on public participation, strengthening of actors involved, promotion of gender and equality, **inclusion**, accountability, transparency and non-discrimination".

Landeprogrammets sidste afsnit s. 47 har titlen: "Human rights, gender equality and an inclusive society with respect for diversity - as well as combatting violence against women", men omhandler udelukkende kvinder og LGBT+ personers rettigheder. Her kunne med fordel tilføjes, at rettigheder for marginaliserede grupper, herunder mennesker med handicap, ligeledes bør mainstreames i indsatsen.

DH finder det positivt, at landeprogrammet side 39, 40 og 43 nævner personer med handicap i forbindelse med at sikre jobmuligheder og skabe et mere inklusivt arbejdsmarked. Dette er en vigtig pointe henset til det store potentiale – mens ca. 60 % af mennesker med handicap har et arbejde i Danmark, er det tilsvarende tal for Ukraine 16 %. På den baggrund kunne mennesker med handicap med fordel også indgå i opstillingen i selve det strategiske rammeværk side 20 af de grupper, der er underrepræsenterede på arbejdsmarkedet: "...Likewise, Denmark will continue to work on increased labour market mobility and securing of access to relevant skills in the Ukrainian labour force through e.g. training and education that meets current and anticipated needs, with a special focus on underrepresented groups, such as women, youth, IDPs, **persons with disabilities**, war veterans, elderly people with residual working capacities.

DH foreslår, at der på Side 10, afsnittet *Civil society* medtages en reference til organisationer, der repræsenterer marginaliserede grupper, og at civilsamfundsorganisationer har en vigtig rolle også i den humanitære respons cyklus: "...Still, the civil society is active in delivering vital support in areas close to the frontline and civil society, **including organisations of marginalized groups** have an important role to play **throughout the humanitarian response cycle** and in mid- and long-term reconstruction...".

DH foreslår, der er i udmøntningen af den strategiske ramme sikres, at der indsamles data vedr. inklusion af mennesker med handicap, herunder gennem brug af indikatorer i resultatrammeværk.

Slutteligt vil DH gennemgående foreslå, at betegnelsen 'persons with disabilities' benyttes fremfor de betegnelser, der fremgår af dokumentet ('people with disabilities' og 'people living with disabilities'). Betegnelsen 'persons with disabilities' er i tråd med FN's og en rettighedsbaseret sprogbrug og har den bredeste accept. Samtidig bør omtalen af organisationer, der repræsenterer mennesker med handicap ændres til 'organisations of persons with disabilities' (og ikke 'organisations promoting people living with disability' som det fremgår side 24 øverst).

Vi håber, at I vil se positivt på disse indspark, der sigter på mainstreamet fokus på nødvendigheden af at involvere og inkludere mennesker med handicap i indsatsen.

Med venlig hilsen

Sif Holst

Næstforperson, talsperson for udviklingssamarbejde
Danske Handicaporganisationer